

Miljödepartementet;
m.remissvar@regeringskansliet.se;
m.klimatenheten@regeringskansliet.se

Remiss om Miljömålsberedningens delbetänkande Sveriges globala klimatavtryck

Er beteckning: M2022/00841

Sammanfattning

Länsstyrelsen ställer sig positiv till de flesta av betänkandets förslag. Det kan ha stor betydelse för klimatarbetet internationellt att ett enskilt land väljer att ta ansvar för hela sin klimatpåverkan.

Konstruktionen med ett territoriellt, ett konsumtionsbaserat och ett exportinriktat mål täcker in en mycket stor del av de påverkansmöjligheter som Sverige har. Det innebär att Sverige tar ett brett klimatansvar och utnyttjar möjligheterna att driva på genom både hållbar privat och offentlig konsumtion och med minskad klimatpåverkan från export.

I det regionala och lokala miljömåls- och klimatarbetet, som leds av kommuner, länsstyrelser och regioner inkluderas sedan flera år konsumtionens klimatpåverkan. Många åtgärdsförslag tas fram och i flera län/regioner och kommuner finns egna mål för att minska konsumtionsbaserade utsläpp. Att mål sätts på nationell nivå kommer att vara till hjälp för att stödja åtgärdsarbetet regionalt och lokalt.

För att länsstyrelsen ska kunna arbeta mer strategiskt med klimatarbetet tillsammans med berörda aktörer behöver finansieringen av länsstyrelsens miljömålssamordnande arbete enligt 6 § länsstyrelseinstruktionen öka väsentligt genom tillskott till förvaltningsanslaget för detta.

Länsstyrelsen är positiv till förslagen om att utveckla statistik och indikatorer samt uppdragen till Naturvårdsverket att beräkna utsläppsscenarier.

Som helhet bedömer Länsstyrelsen att det är en fördel att förslagen till mål i remissen har utformats på ett sätt som ger en integrering i befintlig nationell mål- och uppföljningsstruktur. Dock är konstruktionen komplex genom att både generationsmål och etappmål berörs samt genom att det finns kopplingar mellan de föreslagna målen om

klimatpåverkan från konsumtion samt exportens klimatnytta. Detta gör att det är svårt att överblicka hur målen förhåller sig till varandra och kan försvåra användningen av målen i kommunikation och dialog nationellt, regionalt och lokalt.

Länsstyrelsen är positiv till att utsläpp från bunkring till internationellt flyg inkluderas i Sveriges långsiktiga territoriella klimatmål till 2045. Länsstyrelsen ser dock ett behov av att också följa klimatpåverkan från Sveriges invånares utrikes flygresor, beräknat för hela resan inklusive höghöjdseffekter.

Avsnitt 8.11: Statistik och indikatorer över konsumtionens klimatpåverkan - överväganden och förslag

Länsstyrelsen är positiv till förslaget om att SCB får i uppdrag att utveckla miljöräkenskapernas officiella statistik om klimatpåverkan från konsumtion, där det är viktigt att statistiken bryts ned på regional nivå. Det finns även ett behov av statistik på kommunal nivå. Länsstyrelsen vill också särskilt trycka på att det är viktigt att metoden för att ta fram statistiken inte leder till ökad administration på regional och lokal nivå.

Statistik om klimatpåverkan från konsumtion på regional och även lokal nivå skulle vara mycket värdefullt för länsstyrelserna, regionerna och kommunerna i det lokala och regionala åtgärdsarbetet. Regionala och lokala åtgärdsprogram och klimatstrategier inkluderar ofta åtgärder för att minska klimatpåverkan från konsumtion. Det är viktigt med statistik som gör att målsättningar och åtgärdsarbete kan följas upp på ett bra sätt. Det möjliggör att mer plats specifika utmaningar kan identifieras och effekter av åtgärder på kommunal och regional nivå kan följas upp.

Länsstyrelsen är positiv till förslagen att Naturvårdsverket får i uppdrag att utveckla metod för att beräkna utsläppsscenarier samt regelbundet ta fram utsläppsscenarier. Det är också positivt och logiskt att konsumtions- och exportmålet föreslås ingå i regeringens årliga klimatredovisning och klimatpolitiska handlingsplan. Det gör att negativa trender kan fångas upp tidigt och analyseras av till exempel Klimatpolitiska rådet. Det innebär också att regeringen varje ny mandatperiod kommer ta ställning till hur målen ska nås.

Avsnitt 9.9: Statistik och indikatorer över klimatpåverkan och klimateffekt från export - överväganden och förslag

Länsstyrelsen är positiv till förslaget att uppdrag ges att utveckla statistiken om exportens effekt på de globala utsläppen samt att utveckla metod för att beräkna utsläppsscenarier samt regelbundet ta fram utsläppsscenarier.

Avsnitt 10.2 En ny strecksats i Generationsmålet för Sveriges globala klimatavtryck

Länsstyrelsen är positiv till att formuleringen om att Sverige senast 2045 ska ha ett negativt globalt klimatavtryck införs som strecksats i Generationsmålet. Tillägget innebär en välkommen konkretisering av generationsmålet globala perspektiv på ett sätt som tidigare saknats.

Det finns dock redan en strecksats inom Generationsmålet om att konsumtionsmönstren av varor och tjänster ska orsaka så små miljö- och hälsoproblem som möjligt. Länsstyrelsen saknar en beskrivning av hur den föreslagna strecksatsen förhåller sig till den befintliga.

Länsstyrelsen är positiv till att de båda målen för konsumtionen respektive exporten ska nås var för sig, och följs upp var för sig. Målen kopplar till olika styrmedel och två delar i omställningsarbetet - dels minskat klimatavtryck genom import till Sverige, dels hur den svenska produktionen ställer om till klimatneutralitet.

Som helhet bedömer Länsstyrelsen att det är en fördel att förslagen till mål i remissen har utformats på ett sätt som ger en integrering i befintlig nationell mål- och uppföljningsstruktur. Dock är konstruktionen komplex genom att både generationsmål och etappmål berörs samt genom att det finns kopplingar mellan de föreslagna målen om klimatpåverkan från konsumtion samt exportens klimatnytta. Detta gör att det är svårt att överblicka hur målen förhåller sig till varandra och vad som inkluderas på olika "nivåer" i miljömålssystemet.

Avsnitt 10.3 Mål för Sveriges klimatpåverkan från konsumtion

Länsstyrelsen är positiv till att ett nationellt mål för klimatpåverkan från konsumtion sätts. Regionala och lokala åtgärdsprogram och klimatstrategier inkluderar ofta åtgärder för att minska klimatpåverkan från konsumtion. Ett nationellt mål att relatera arbetet till har saknats.

Länsstyrelsen är positiv till att målbanan relateras till Parisavtalet och formerna för det internationella arbetet under Parisavtalet. Utredningen konstaterar att huvudmålbanan som föreslås i betänkandet inte är förenlig med 1,5-gradersmålet, men att huvudmålbanan förväntas uppdateras successivt i takt med att andra länder uppdaterar sina NDC:er. Länsstyrelsen föreslår ett utvecklat resonemang kring varför huvudmålbanan sätts på detta sätt, och inte direkt sätts till den alternativa målbanan.

Konstruktionen med två målbanor, samt sammankopplingen mellan målen för klimatpåverkan från konsumtion och målet för Sveriges exports klimatnytta är komplex och därmed svår att kommunicera. Det

sistnämnda kan försvåra användningen av målen i kommunikation och dialog nationellt, regionalt och lokalt. För att tydliggöra vad målet för Sveriges klimatpåverkan från konsumtion innebär föreslår Länsstyrelsen att den minskningstakt som anges i procent och ton koldioxid-ekvivalenter i utredningen, inkluderas i målformuleringen.

Avsnitt 10.4 Mål för Sveriges exports klimatnytta

Länsstyrelsen är positiv till att ett mål för Sveriges exports klimatnytta sätts. Det sätter ytterligare fokus på att minska klimatpåverkan från den produktion som sker i Sverige och vikten av att Sverige går före och kan inspirera andra länder i utveckling av teknik och metoder för att minska utsläppen inom olika branscher.

Utredningen visar dock att datakvalitet och statistik inte är lika utvecklad på detta område som för beräkning av konsumtionens klimatpåverkan. Det är därför av stor vikt att de förslag som utredningen lägger om att utveckla statistik och beräkningsmetoder genomförs. Det är också nödvändigt att målet regelbundet ses över inom de kontrollstationer som utredningen föreslår. Länsstyrelsen bedömer att det trots osäkerheten vad gäller dataunderlag är bra att sätta ett mål, eftersom det i sig blir ett incitament för att datakvalitet och metoder utvecklas vidare.

Avsnitt 10.6 Kontrollstationer

Länsstyrelsen är positiv till förslaget. Om huvudmålbanan används enligt förslaget i utredningen är det nödvändigt att kontrollstationer finns för att uppdatera huvudmålbanan i takt med att andra länder uppdaterar sina NDC:er. Det är bra att intervallet för uppdateringarna följer klimatlagen och de klimatpolitiska handlingsplanerna. 2027 publiceras också en fördjupad utvärdering inom miljömålssystemet.

I texten till förslaget om kontrollstationer framgår att ambitionsnivån för minskning av klimatpåverkan från konsumtionen samt exportens klimatnytta ska stå fast vid översyn och revidering av målen.

Länsstyrelsen anser att denna formulering bör finnas med i beskrivningen av vad kontrollstationerna innebär samt i kommande uppdrag om kontrollstationer. På det sättet tydliggörs att kontrollstationerna endast kan innebära en skärpning av ambitionerna, inte mindre ambitiösa mål.

Avsnitt 10.7 Bred parlamentarisk samsyn behövs för den övergripande inriktningen av klimatpolitiken

Länsstyrelsen är positiv till förslaget. Det ger möjlighet till långsiktighet och samsyn i arbetet.

Avsnitt 11.9 Klimatpåverkan från flyget - överväganden och förslag

Länsstyrelsen är positiv till att utsläpp från bunkring till internationellt flyg inkluderas i Sveriges långsiktiga territoriella klimatmål till 2045. Det ger Sverige en möjlighet att driva på omställningen av flyget till fossilfritt och komplettera internationella styrmedel inom EU och Icao.

Länsstyrelsen ser dock ett behov av att också följa klimatpåverkan från Sveriges invånares utrikes flygresor, beräknat för hela resan inklusive höghöjdseffekter.

I flera län/regioner och kommuner används regionala och lokala koldioxidbudgetar. I dessa läggs utsläpp från utrikes flygresor till de territoriella utsläppen. Utsläppen som beräknas är då den del av utsläpp från utrikes flygresor som länets/regionens/kommunens invånare står för, av de totala utsläppen för utrikes flygresor för Sverige (beräknat för hela resan inklusive höghöjdseffekter). Anledningen till att dessa utsläpp inkluderats är att man sett det som viktigt att synliggöra denna utsläppspost, eftersom flyget står för en betydande del av utsläppen från Sveriges konsumtion.

Länsstyrelsen föreslår därför att statistik och beräkningsmetoder för klimatpåverkan för hela resan, inklusive höghöjdseffekter utvecklas, t.ex. genom utveckling av en indikator. Indikatorn kan fånga upp utvecklingen som sker till följd av mål och styrmedel både i Sverige och internationellt.

Länsstyrelsen är positiv till förslaget att koldioxidutsläpp från inrikes flyg inkluderas i etappmålet för inrikes transporter till 2030. Det ger en ökad tydlighet i den nationella målstrukturen att målet omfattar utsläpp från alla inrikes transporter, även flyg.

Avsnitt 12.9 Klimatpåverkan från sjöfarten - överväganden och förslag

Länsstyrelsen är positiv till förslagen.

Avsnitt 13.24 - Klimatpåverkan från offentlig konsumtion och upphandling - överväganden och förslag

Länsstyrelsen är positiv till att Upphandlingsmyndigheten och Naturvårdsverket får i uppdrag att ta fram kriterier för vad som ska räknas som klimatkrav.

Länsstyrelsen är positiv till förslaget om ett etappmål för utsläpp från offentlig upphandling av varor och tjänster.

Länsstyrelsen är positiv till att det i upphandlingslagstiftningen och i myndigheters instruktioner införs instruktioner om att beakta de nationella klimatmålen.

Övriga synpunkter

Länsstyrelsen saknar i utredningen en mer utförlig diskussion kring förändrad och minskad konsumtion samt åtgärder och styrmedel för det.

De som medverkat i beslutet

Beslutet om detta yttrande har fattats av landshövding Beatrice Ask med klimat- och energistrateg Maria Gustavsson som föredragande. I den slutliga handläggningen har också avdelningschef Anne-Li Fiskesjö, enhetschef Kristina Keltler Mossberg, samt miljömålssamordnare Hanna Grimstedt, medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.